

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 217/21
V Luxemburgu 2. decembra 2021

Návrhy generálneho advokáta vo veciach C-156/21 a C-157/21
Maďarsko a Poľsko/Parlament a Rada

Generálny advokát Campos Sánchez-Bordona: žaloby Maďarska a Poľska proti režimu podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie v prípade porušenia zásad právneho štátu treba zamietnuť

Tento režim bol prijatý na vhodnom právnom základe, je zlučiteľný s článkom 7 ZEÚ a rešpektuje zásadu právnej istoty

Dňa 16. decembra 2020 prijal normotvorca Únie nariadenie¹, ktorým sa stanovuje všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie v prípade porušenia zásad právneho štátu v členských štátoch. Na dosiahnutie tohto cieľa nariadenie dovoľuje, aby Rada na návrh Európskej komisie prijala okrem iného opatrenia ako pozastavenie platieb, ktoré sa majú uskutočňovať z rozpočtu Únie, alebo schvaľovania jedného alebo viacerých programov financovaných z tohto rozpočtu.

Maďarsko a Poľsko podali na Súdnom dvore Európskej únie žaloby, ktorými navrhli zrušiť nariadenie. Ich žaloby sú založené okrem iných dôvodov na neexistencii alebo nevhodnosti právneho základu vybraného pre nariadenie, na jeho nezlučiteľnosti s článkom 7 ZEÚ² a na porušení zásady právnej istoty.

Generálny advokát Manuel Campos Sánchez-Bordona v návrhoch, ktoré prednáša dnes, v prvom rade uvádza, že účelom nariadenia je vytvoriť **osobitný mechanizmus na zabezpečenie správneho plnenia rozpočtu Únie**, ak sa členský štát dopustí porušenia zásad právneho štátu, ktoré ohrozujú správne riadenie finančných prostriedkov Únie alebo jej finančné záujmy. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že **nariadenie nemá za cieľ chrániť právny štát prostredníctvom sankčného mechanizmu podobného tomu, ktorý je upravený v článku 7 ZEÚ, ale stanovuje nástroj finančnej podmienenosti na ochranu tejto hodnoty Únie**. Podľa jeho názoru má táto legislatívna voľba, ktorú nemožno označiť za zjavne nesprávnu, oporu v diskrečnej právomoci inštitúcií Únie, keďže rešpektovanie zásad právneho štátu môže mať zásadný význam pre riadne fungovanie verejných financií a pre správne plnenie rozpočtu Únie.

Navyše zdôrazňuje, že nariadenie vyžaduje, aby existovala **dostatočne priama súvislosť** medzi porušením zásad právneho štátu a **plnením rozpočtu**, takže **sa neuplatní na všetky porušenia zásad právneho štátu, ale len na tie porušenia, ktoré priamo súvisia s riadením rozpočtu Únie**. Okrem toho ochrana konečných príjemcov finančných prostriedkov vyplácaných v rámci výdavkových programov financovaných z rozpočtu Únie je typickým a logickým opatrením pri zdieľanom riadení uvedených finančných prostriedkov, takže členský štát, ktorý sa dopustil porušenia, musí znášať finančnú nápravu prijatú inštitúciami Únie a nesmie ju preniesť na príjemcov finančných prostriedkov, ktorí sa nepodieľali na uvedenom porušení. Generálny advokát sa domnieva, že tak účel, ako aj obsah **nariadenia** preukazujú, že nariadenie **predstavuje rozpočtové pravidlo v zmysle článku 322 ods. 1 písm. a) ZFEÚ, a že v dôsledku toho uvedený článok mohol predstavovať vhodný právny základ na jeho prijatie**.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie (Ú. v. EÚ L 433I, 2020, s. 1; ďalej len „nariadenie“).

² Tento článok stanovuje možnosť začať konania proti členskému štátu v prípade vážneho porušenia hodnôt Únie alebo jasného rizika takého porušenia.

V druhom rade generálny advokát zastáva názor, že článok 7 ZEÚ nedovoľuje normotvorcovi Únie zaviesť iný podobný mechanizmus, ktorý by sledoval rovnaký cieľ ochrany právneho štátu a na základe ktorého by sa uplatňovali podobné sankcie. Domnieva sa však, že **článok 7 ZEÚ nebráni tomu, aby sa uvedená ochrana zabezpečila prostredníctvom iných nástrojov, ktoré sú odlišné od nástrojov upravených v tomto ustanovení**, pokiaľ sa ich podstatné znaky odlišujú od podstatných znakov ochrany zaručenej v uvedenom článku. Pripomína, že Súdny dvor už vyvodil dôsledky z porušenia hodnôt Únie, konkrétne v oblasti európskeho zatykača a v oblasti nezávislosti vnútroštátnych súdov, aj keď v uvedených prípadoch nebol použitý článok 7 ZEÚ.

Generálny advokát zastáva názor, že predpisy prijaté inštitúciami Únie, ktorých cieľom je reagovať v **konkrétnych oblastiach** na určité porušenia hodnoty právneho štátu, ktoré majú vplyv na plnenie rozpočtu, **sú zlučiteľné so Zmluvami**. Zatiaľ čo článok 7 ZEÚ podmieňuje prijatie opatrení konštatovaním existencie závažného a pretrvávajúceho porušenia hodnôt Únie zo strany členského štátu, **nariadenie sa týka len porušenia zásad právneho štátu členským štátom, ktoré závažne a priamym spôsobom ovplyvňuje správne finančné riadenie rozpočtu alebo ochranu finančných záujmov Únie, alebo porušenia spočívajúceho v existencii rizika takeho ovplyvňovania**.

Podľa generálneho advokáta je **mechanizmus nariadenia podobný iným nástrojom finančnej podmienenosti a plnenia rozpočtu, ktoré existujú vo viacerých oblastiach práva Únie**, a nie nástroju upravenému v článku 7 ZEÚ. Okrem toho – na rozdiel od nariadenia – článok 7 ZEÚ vyžaduje, aby existovalo závažné a pretrvávajúce porušenie **ktorejkoľvek z hodnôt Únie**, a nie len hodnoty právneho štátu. Z tohto dôvodu sa obmedzenie právomoci Súdneho dvora stanovené v článku 269 ZFEÚ v súvislosti s článkom 7 ZEÚ neuplatní na nariadenie, ktoré podlieha neobmedzenému preskúmaniu zákonnosti uvedenému v článku 263 ZFEÚ. Rozhodovací postup zavedený článkom 6 nariadenia sa rovnako odlišuje od rozhodovacieho postupu zavedeného v článku 7 ZEÚ a neporušuje zásadu inštitucionálnej rovnováhy, keďže priznanie vykonávacích právomocí Rade má oporu v širokom pojme plnenie rozpočtu, ktorý je uvedený v článku 322 ods. 1 písm. a) ZFEÚ, a neporušuje článok 317 ZFEÚ, ktorý priznáva Komisii právomoc plniť rozpočet v užšom zmysle. Preto sa generálny advokát domnieva, že **nariadenie je zlučiteľné s článkom 7 ZEÚ**.

V treťom rade generálny advokát zastáva názor, že hoci pojem právny štát ako hodnota Únie je široký, **normotvorca Únie je oprávnený spresniť ho** v konkrétnej vecnej oblasti, akou je oblasť plnenia rozpočtu, na účely stanovenia mechanizmu finančnej podmienenosti. V tejto súvislosti pripomína, že v nariadení je vymenovaných **sedem právnych zásad**,³ ktoré sa majú vykladať so zreteľom na ostatné hodnoty a zásady Únie zakotvené v článku 2 ZEÚ. Okrem toho v článku 3 nariadenia sú podrobne opísané niektoré skutočnosti naznačujúce porušenie zásad právneho štátu a článok 4 ods. 2 nariadenia obsahuje orientačný zoznam oblastí, v ktorých môže dôjsť k porušeniam uvedených zásad. Týmto spôsobom vymedzuje porušenia, ktoré môžu viesť k prijatiu opatrení podmienenosti podľa nariadenia, pričom stanovuje, že tieto porušenia závisia od existencie priamej súvislosti s plnením rozpočtu Únie. Obe skutočnosti poukazujú na úsilie normotvorcu uľahčiť uplatňovanie zásad právneho štátu a zvýšiť právnu istotu.

Podľa generálneho advokáta určenie znakov právneho štátu prostredníctvom odkazu na uvedené zásady **spĺňa minimálne podmienky jasnosti, presnosti a predvídateľnosti, ktoré vyžaduje právna istota**. Členské štáty totiž majú dostatočnú úroveň vedomosti o povinnostiach, ktoré vyplývajú z týchto zásad, najmä ak sa vezme do úvahy, že väčšinu z nich sformuloval Súdny dvor vo svojej judikatúre.

Za týchto podmienok generálny advokát navrhuje, aby **Súdny dvor zamietol žaloby o neplatnosť podané Maďarskom a Poľskom**.

³ Zásada zákonnosti implikujúca transparentný, zodpovedný, demokratický a pluralistický zákonodarný proces; zásada právnej istoty; zásada zákazu svojvoľnosti výkonných právomocí; zásada účinnej súdnej ochrany zo strany nezávislých a nestranných súdov vrátane prístupu k spravodlivosti, aj pokiaľ ide o základné práva, zásada oddelenia právomocí a zásada nediskriminácie a rovnosti pred zákonom.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z prednesenia návrhov je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106